

LAAJASALON TALVIUINTIPAIKKA

Laajasalo on kasvava, tällä hetkellä noin 20.000 asukkaan kaupunginosa, merellisessä Helsingissä, jonka väkiluvun on ennustettu kasvavan useilla tuhansilla uusilla asukkailla seuraavien vuosien aikana. Laajasalo on Helsingin suurin (17 km²) asuttu saari, mutta saaren noin 25 kilometrin rantaviivasta huolimatta, saarella ei ole ainuttakaan yleistä ja toimivaa talviuintipaikkaa. Talviuinti on kasvattanut suosiotaan ja lajin harrastajia on kaikissa ikäluokissa nuorista aikuisista eläkeläisiin. Lähimmät ja jo hyvin suurella käytöllä olevat talviuintipaikat ovat Marjaniemessä ja Herttoniemenrannassa.

Ehdotuksena on Laajasaloon uusi julkinen, kontrolloidusti avoin sekä esteetön, saavutettava, turvallinen, laiturillinen ja pukuhuoneilla varustettu talviuintipaikka talviuintiajalle 1.9.-30.4. Talviuintipaikka sijaitsisi Laajasalossa, mutta se palvelisi muiden julkisten talviuintipaikkojen tapaan laajemminkin helsinkiläisiä Marjaniemen ja Herttoniemenrannan talviuintipaikkojen tapaan. Lajin suosiosta ja koronan tuomista rajoitteista johtuen olemassa olevat uintipaikat eivät ota uusia jäseniä ja Marjaniemeen, saatikka muihin kaupungin talviuintipaikkoihin, on pitkä matka, johon käytännössä tarvitaan oma kulkuneuvo.

Laajasalon talviuintipaikka voisi olla nykyisen uimarannan kohdalla Yliskylässä, Hevossalmessa, Tullisaaressa, Kruunuvuorenrannassa tai Jollaksessa, mutta yksinkertaisimmillaan paikkaan tarvitaan turvallinen laiturirappuinen, tekniikka pitämään uinnin mahdollisena myös jäiden aikaan ja lukitut pukuhuoneet uimareiden käyttöön. Ehdotuksena on siis Helsingin kaupungin omistama ja sen tekniikkaa ja rakenteita ylläpitämä talviuintipaikka, jossa pukuhuoneiden käytön organisoimisesta vastaa muiden kaupungin uintipaikkojen tapaan ryhmäyhdistys tai jokin muu yhteistyötaho, joka yhteistoiminnallaan ja talviuimareilta kerätyillä jäsenmaksuilla kattaisi jatkossa talviuintipaikan käytön ja kustannukset.

Ensimmäisenä vaihtoehtona sijainniksi ehdotetaan Hevossalmen Vuorilahdentietä, jonka päässä on kaupungin omistama kurssikeskus ja vanha huvila. Paikalle pääsee aivan viereen julkisilla kulkuneuvoilla (bussi numero 86), paikalla on jo valmiina parkkipaikka, tilaa pyörillä/kävelen/suksilla tuleville sekä rannanmyötäinen virkistysreitti, jossa on talvella myös latu. Helsingin kaupungin laatimassa alueen voimassa olevassa asemakaavassa (asemakaava 8280, 14.6.1982)

Vuorilahdentien läheinen ranta-alue on lähivirkistysaluetta VL, jonka omistaa Helsingin kaupunki, jolle saa rakentaa virkistyspalvelurakennuksia yleiseen käyttöön. Rannassa on myös jo laitureita sekä kaupunginomistaman kurssikeskuksen tiloja. Vuorilahdenniemen alueelle on suunniteltu ja osin toteutettu vuokrattavien ekomökkien kylää, jolloin talviuintipaikka voisi palvella myös tätä toimintaa ja talviuintipaikan fasiliteeteissa voisi hyödyntää samaa ekologista off-grid mallia Merellinen Helsinki –strategian mukaisesti. Vuorilahden niemi on voimassa olevassa asemakaavassa RV aluetta, joka on osoitettu loma-alueeksi, jolle saa rakentaa virkistyspalvelurakennuksia yleiseen tai yhteisön käyttöön. Alueelle suunniteltujen talviasumiseen soveltumattomien vuokramökkien käyttö lienee pääosin kesäaikaan tai muulloin kuin talviuintikaudella 1.9.-30.4. Näin ollen talviuintitoiminnalla ei olisi heikentäviä vaikutuksia vuokramökkitoimintaan, mutta käyttöaikojen päällekkäisyyksissä se voisi palvella myös tätä toimintaa ja uintipaikka olisi yleisessä uintikäytössä.

Vaihtoehtoisena talviuintipaikan sijaintina esitetään Tahvonlahdenniemeä (Stansvik) Kruunuvuorenrannassa. Kruunuvuorenranta on nopeasti kasvava uusi alue, jonne muuttaa seuraavien vuosien aikana tuhansia ihmisiä. Kyseisen sijainnin saavutettavuus on jo nyt erinomainen sekä kevyenliikenteen väyliä pitkin, henkilöautolla että joukkoliikenteellä

(bussi 88B). Jatkossa saavutettavuus vain paranee, kun aivan vierestä kulkee uusi raitiotielinja keskustan ja Laajasalon välillä. Näin sijainti palvelisi hyvin laajasti sekä Laajasalon että muun Helsingin asukkaita. Kyseinen, Helsingin kaupungin omistama, alue on voimassa olevassa asemakaavassa (asemakaava 11960, 14.1.2015) urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta VU, jonka toteutuksessa on suojeltava ja säilytettävä alueen arvokkaat puut. Tämä suojelun ja säilyttämisen tavoite ei vaaranna talviuintikäytössä. Lisäksi rannassa on virkistyskäyttöä palvelevan laiturin merkintä lv-1. Alueen vieressä on pysäköintialue, alueelle johtaa tie ja alueen turvallisuus on hyvä. Alue palvelisi hyvin talviuintia ajalla 1.9.-30.4. ja sen talvikäyttö ei aiheuttaisi ristiriitaa alueen muiden toimintojen kanssa. Päinvastoin talviuinti toisi alueen ympärivuotiseen käyttöön, jonka lisäksi se olisi hyvä oheistoiminta alueen viereen suunnitellulle Kruunuvuorenrannan uimarannalla, jolloin laituri palvelisi

myös muita uimareita. Alueelle on aiemmin suunniteltu mm melontakeskusta, joka voisi hyvin toimia talviuinnin kanssa rinnakkain.

Kuluttajapalvelujen, kuten talviuinnin, turvallisuudesta on säädetty kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011). Tukes valvoo talviuintipalvelujen turvallisuutta Suomessa. TUKES ja Suomen Latu ovat julkaisseet yhdessä ohjeet talviuintipaikan perustamiselle. Yksinkertaisimmillaan talviuintipaikka sisältää lämpimän pukusuojan, avannon ja avantoon johtavat portaat. Talviuintipaikan ylläpitäjä, eli palveluntarjoaja, vastaa talviuintipaikan turvallisuudesta. Palveluntarjoaja voi olla esimerkiksi kunta, seurakunta, yhdistys tai yritys. Palveluntarjoaja vastaa talviuintipaikan rakennusten, laitteiden, kulkureittien ja varusteiden huollosta ja kunnossapidosta. Palveluntarjoaja vastaa myös siitä, että palvelusta annetaan riittävät turvallisuutta koskevat tiedot palvelun käyttäjälle, liittyen esimerkiksi veden syvyyteen tai virtauksiin. Ehdotuksessa talviuintipaikan ylläpitäjä olisi Helsingin kaupunki joko yksin tai yhteistyössä talviuinnin käytännön organisoinnista vastaavan yhdistyksen kanssa. Työnjaosta sovittaisiin kaupungin jo olemassa olevien talviuintipaikkojen tapaan.

Ehdotuksen mukaiselle talviuintipaikalle tarvitaan turvallinen ja säänkestävä laituri (RT-kortti RT-97-10107), laiturin rakenteet, uimarappuset, aikaohjattu ja manuaalisesti pysäytettävä pumppu pitämään uimapaikan auki myös jäiden aikaan, jäiden aikaan huoltoa laiturin ja uimarappusten kunnossapitoon sekä pukuhuoneet miehille ja naisille uimareiden käyttöön. Toiveissa on myös WC. Vaikka ehdotuksen palveluntarjoaja on Helsingin kaupunki, niin pukuhuoneiden siisteydestä ja toiminnasta voisi vastata ryhmäyhdistys, joka toisaalta voisi kerätä myös nimellistä vuosimaksua jäseniltään käyttökulujen osittaisesta kattamisesta. Talviuintipaikkojen käyttö perustuu usein kulkuoikeuteen, jolloin avantoon pääsee vapaasti aukioloaikojen rajoittamatta. Ilkivallan estämiseksi ja turvallisuuden takaamiseksi pukuhuoneen avaimien tulisi olla jollain tavoin kontrolloituja ja yhdistettävissä käyttäjään. Avannon on oltava riittävän iso ja valaistu niin, että muihin uimareihin ja jään reunaan törmäämisen sekä jään alle ajautumisen riski on minimoitu. Jäänestäjät on sijoitettava niin, ettei virta aiheuta vaaraa talviuimareille ja ne on voitava esimerkiksi aikakatkaista uinnin ajaksi. Lisäksi jää voi virran vaikutuksesta ohentua laajaltakin alueelta, joten avannon ympäriltä rajatun alueen on oltava riittävän iso ja asianmukaisesti merkitty.

Avanto on oltava riittävän suuri. Jos avanto on tarkoitettu muutakin kuin kastautumista varten, sopiva koko on vähintään 3 x 3 m. Veden syvyydeksi portaiden kohdalla suositellaan noin 1,5m ja laiturilla tai rannalla on oltava kyltti, joka kertoo veden syvyyden avannossa. Talviuintipaikan avantoa pidetään auki kierrätyspumppulla tai vastaavalla turvallisella laitteella. Avantoalue on merkitty esim. ympäröimällä avanto aidoilla, puomeilla tai lippusiimoilla ja heijastimilla riittävän etäältä avannon reunoilta. Kulkuteillä, laiturilla ja avannon lähellä on riittävä valaistus ja avantoon on selkeä kulkutie tai kulkuteitä. Kulkutiet on puhdistettu lumesta, hiekoitettu tai suolattu liukkauden vähentämiseksi. Laiturilla tai kulkuteillä on syksystä kevääseen lämpömatto liukkautta ja jäätymistä estämään. Laituri on riittävän leveä ja kaiteellinen siten, että kaksi ihmistä pystyy ohittamaan toisensa (lisätietoa laiturien rakentamisesta saa esim. RT-kortista RT-97-10107). Laiturin kunto on tarkastettu vähintään kaksi kertaa vuodessa: keväällä ja syksyllä. Laituri

pidetään kunnossa ja rikkoutuneet tai lahonneet osat korjataan välittömästi. Veteen menevät portaat ovat riittävän pitkät. Ne ulottuvat vähintään 1 m veden pinnan alapuolelle ja myös riittävästi ylöspäin siten, että avannosta poispääseminen on helppoa. Portaissa noin kaiteet molemmilla sivuilla. Kaiteiksi suositellaan puisia tai ns. lämpökaiteita, jolloin avannosta on helpompi tulla pois myös, kun kädet ovat märät. Portaiden askelmat ovat suorat ja riittävän leveät, jotta jalalle saadaan hyvä tuki avantoon mennessä. Portaiden suositeltava kaltevuus on 20-30 astetta. Turvallisessa uintipaikassa, erityisesti koronan tuomien etäisyyksien johdosta, on kahdet portaat, joista toisia pitkin mennään veteen ja toisia pitkin tullaan ylös vedestä. Sekä laiturin päässä, että rannalla, on pelastusrengas ja heittoliina. Pukuhuoneissa on lattialämmitys, ensiapukaappi sekä elvytysohjeet sekä käsisammutin ja palovaroitin tai -ilmaisin. Koko talviuintipaikan ja avannon välittömässä läheisyydessä tai pukutiloissa on selkeät opasteet ja ohjeet uimareille suomen- ja ruotsinkielellä sekä tarvittaessa muilla kielillä. (Suomen Latu, Opas talviuintipaikoille)

Ehdotuksessa esitetään kahta vaihtoehtoista talviuintipaikkaa Laajasalossa: Hevossalmen Vuorilahdentien ranta-alueella ja Tahvonlahdenniemen (Stansvik) VU-alueella Kruunuvuorenrannassa. Nämä esitetyt vaihtoehdot eivät ole paremmuusjärjestyksessä ja ne eivät sulje pois toisiaan tai saaren muiden mahdollisten sijaintipaikkojen pohdintaa ja suunnittelua yhdessä kaupungin suunnittelijoiden kanssa. Ehdotukseen on OmaStadi työpajassa toivottu yhden tai kahden sijainnin tarkempaa pohdintaa, joka edelleen tarkentuu myöhemmin kaupungin suunnittelijoiden kanssa. Ehdotuksen tekijät toivovat yhteistyötä myös muiden vaihtoehtoisten sijaintien suunnittelussa, jos ehdotuksessa annetut sijainnit eivät sovellu ehdotettuun toimintaan tai toiminnalle on kaupungin kannalta jokin muu paremmin soveltuva paikka Laajasalossa. Laajasalon muista mahdollisista paikoista esim. Yliskylän uimaranta on jo nykyisin pukuhuone- ja WC-fasiliteetin jalostettavissa talviuintiin soveltuva huomioiden ehdotuksen mukaiset talviuintipaikan vaatimukset. Laajasalon 25 kilometrin rantaviivalta löytyy useita talviuintiin soveltuvia paikkoja, joiden voimassa oleva kaava ja maanomistussuhteet tukevat hanketta, jos vain sijainnin muut edellytykset (turvallisuus, esteettömyys, talviuinninpuutteet, saavutettavuus, vedenlaatu, jne) täyttyvät. Talviuintipaikan käytännön suunnittelusta on keskusteltu Suomen Ladun ja alueen talviuintiharrastajien sekä uimapaikan toiminnan organisoinnista paikallisten yhdistysten, mm. Laajasalo-Degerö seuran, kanssa. Talviuinti on matalan kynnyksen kaikkien harrastus ja se yhdistää!